

עניינים תוכן

מבוא 2

סקירת ספרות 3

3 התמודדות הנשים עם שוק העבודה

4 המדיה בתור מעצבת ערכים חברתית

5 ייצוג נשים במדיה

7 ייצוג נשי במפץ הגדול

מתודולוגיה 8

8 שאלת המחקר

8 שיטת מחקר

ממצאים 9

דיון 20

סיכום 22

ביבליוגרפיה 23

מבוא

עבודה זו מבקשת לבחון את נושא התעסוקה של הנשים מול הגברים בעולם המודרני. בעשורים האחרונים חלה תמורה משמעותית מבחינת יכולת התעסוקה של הנשים. נשים רבות יותר ויותר הופכות להיות חלק בלתי נפרד משוק העבודה, והדבר משנה גם את שוק העבודה עצמו וגם את הדרך שבה החברה רואה את התפקוד הנשי והגברי של המגדרים השונים בחברה. למרות השינוי המשמעותי הזה עדיין קיימות הדעות והתפיסות אשר גורסות כי לנשים יש תפקידים אחרים מוגדרים אחרת ובאופן מסורתי אשר משקפים תפיסות מסורתיות יותר של התפקוד המגדרי בחברה. המפץ הגדול היא סדרה טלוויזיה חשובה מאוד אשר הינה בעלת תפוצה רחבה מאוד. עבודה זו תבקש להתמקד במסרים שהיא מנסה להעביר ודרך כך תבקש ללמוד על המסרים החברתיים אותם יוצרי הסדרה מבקשים להעביר במסגרת הסדרה. שאלת המחקר של העבודה אן כן תהיה:

כיצד מוצגת האישה הקרייריסטית במפץ הגדול?

החשיבות של עבודה זו נובעת מן התפיסה כי הדרך שבה חברה מעצבת לעצמה את המוצרים התרבותיים שלה יכולה ללמד אותנו לגבי התפיסות שלה באופן כללי כלפי נורמות שונות בחברה. סדרת טלוויזיה מבקשת להיות אהודה ובעלת חשיפה גדולה, ולכן היא מתאימה את עצמה לחברה על ידי התאמת המסרים בתכנית למסרים שהחברה מבקשת לקבל. אם נעמוד על המסרים ועל דרכי המבע של הסדרה, בנוגע לשאלות המחקר, נוכל ללמוד כיצד יוצרי הסדרה מבקשים להעביר את המסרים החברתיים והאחרים שלהם אשר נוגעים לתפקוד זה, עם דגש על תפקוד במסגרת תחומי העבודה.

ספרות המחקר אומנם עשירה בתיאורים של מצב הנשים בשוק העבודה והדבר מקבל דגש רב במחקר. למרות זאת, השוואה של סדרה פופולרית, אשר עונתה האחרונה רק הסתיימה לפני כמה חודשים, יכולה לתרום להבנה אקטואלית של התפיסות כיום אשר מעצבות את הדעה של צעירים ומבוגרים בנוגע לתפקוד של התא המשפחתי.

על מנת לענות על שאלת המחקר ראשית אערוך פרק של סקירת ספרות מחקר אשר עסקה בתופעות השונות אשר מרכיבות את משתני שאלת המחקר של עבודה זו. הסקירה תעסוק בשוק התעסוקה מבחינת התפקוד הנשי בו וגם בשאלות של ייצוג במידה הוויזואלית ויכולת ההשפעה של מדיה זו על עיצוב הדעות והתפיסות בחברה. לאחר מכן אערוך פרק קצר אשר יציג את המתודולוגיה של עבודה זו ואת הקריטריונים לניתוח שיערך לאחר מכן. השלב הבא יהיה ניתוח ממצאים של עשר סצנות נבחרות, אשר קשורות לנושא עבודה זו, ואשר יילקחו מן העונה האחרונה, והעדכנית ביותר (2019) של סדרת המפץ הגדול. לאחר מכן אשווה את הממצאים עם התמות אשר עלו מתוך סקירת הספרות ואסכם את העבודה.

סקירת ספרות

התמודדות הנשים עם שוק העבודה

מחקרים מראים כי למרות שכמות הנשים אשר מועסקות בקריירות שונות ברחבי הארגונים בעולם גדלה בצורה משמעותית בעשורים האחרונים, ארגונים עדיין נשלטים באופן בסיסי על ידי גברים. ספרות המחקר בחלקה מציעה כי הקריירה של הנשים מתקדמת בצורה שונה מן הגברים כתוצאה מהבדלים בהתפתחות בין נשים ובין גברים. ספרות מחקר אחרת מציעה כי למרות שהתפתחות הקריירה דווקא עשויה להיות לא שונה מאשר זו של הגברים, היא מסובכת הרבה יותר בגלל מחסומים חברתיים שנובעים מהקשרים חברתיים מגדריים (Roberts, 2005).

כמו כן חשוב לזכור כי הגדרת ההצלחה של גברים בשוק העבודה מסתמכת על קריטריונים מוגדרים וחיצוניים לעומת הנשים אשר מסתמכות יותר על קריטריונים פנימיים כמו תחושה של הישג אישי, יושרה וכיוצא בדבר. כך לעיתים נשים אשר התשכרו פחות מגברים עדיין תפסו את הקריירה שלהן בתור קריירה מוצלחת (O'Neil, Brooks & Hopkins, 2018).

זהות חברתית יכולה גם כן להיות קשורה להגדרת הצלחה בשוק העבודה. זהויות חברתיות הן למעשה המשמעותיות השונות אשר קשורות לאדם על ידי עצמו ועל ידי אחרים. אדם יכול להיות בעל זהויות חברתיות מרובות ולסבול מאפליה בשל הזהות הזו. כלומר הזהות החברתית יכולה להשפיע לרעה על הדימוי המקצועי. באופן כזה ניתן לומר כי נשים מוצגות פעמים רבות כרגשיות יתר על המידה ובעלות מאפיינים שלא תואמים למנהיגות אפקטיבית. כמו כן קיימים סטריאוטיפים אשר נוגעים למוסר העבודה והאינטליגנציה שלהם אשר יכולים להשפיע על תפיסות של מסוגלות ואופי. מאחר ואנשים מודעים לסטריאוטיפים הללו ולהשפעתם האפשרית על הדמויות המקצועיות שלהם, הם עוסקים רבות בניהול רושם מבוסס זהות חברתית (O'Neil, Brooks & Hopkins, 2018).

תהליך זה הוא תהליך של השפעה אסטרטגית על תפיסת הזולת החברתית של אחרים כדי שהם יהיו מסוגלים לבנות תדמית מקצועית רצויה. לדוגמה, מחקרים הראו כי ההיריון של האישה במסגרת תפקודה במקום העבודה לא נתפס בצורה חיובית על ידי חברי הארגון לעבודה בדרך כלל (Gatrell, 2013). מפקחים, עמיתים ופקודים עשויים להחזיק בסטריאוטיפים המשפיעים לרעה על הדימוי המקצועי של האישה ההרה. לעיתים עובדות בהריון מקבלות תגובות שליליות כמו הערכת ביצועים נמוכה והיבטים שליליים אחרים.